

Nú streyma pengarnir frá IMF

Stórveldið Indonesia er í svárum fíggarligum trupulleikum. IMF er nú farið undir at hjálpa landinum, men stöðan er álvarslig. Fleiri staðni er ófriður og vandi er fyri borgarakríggi

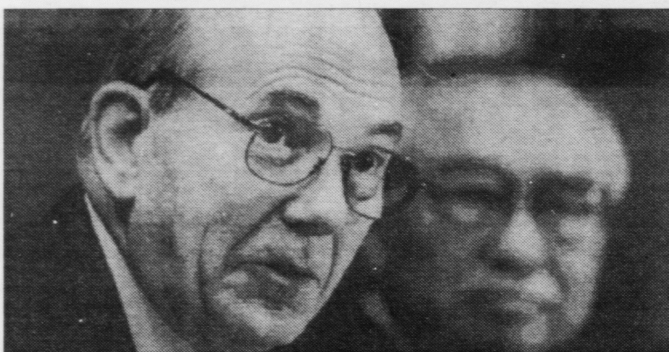
JÚSTINUS LEIVSSON
EIDESGAARD

Sosíalúrinn, Singapore: Stóra landið í fjareystri, Indonesia, er í svárum trupulleikum og vandi fyri borgarakríggi lúrir. Seinastu dagarnar hefur ófriður verið fleiri staðir í landinum. Tað eru studentarnir, sum hava staðið á odda, men vanligi borgarin stendur aftanfyri. Indonesia er eitt risastórt oyggjaland. Innanfyri grunda-línuna á hesum landi, er so vítt til veggja, at alt USA kann leggja inn-anfyri.

Indonesia er tað landið í fjareystri, sum er eina meinst rakt av fíggarligu kreppuni. Tað sum hefur øst fólkid hesar seinstu dagarnar er, at meðan indonesiska krónan, nevnd rupiah, er vikið munandi, so er stjórinn nú farin at hækka-prisirnir á lívsneyðugum vörum. Bensinprisirnir hækkaðu í seinastu viku munandi og nú eru petroleumsprisirnir eisini hækkað-

ir. Tað ljóðar kanska ikki av so nógvum, at petroleums-prisirnir hækka, men Indonesia er eitt tilafturskomið land og stóru partur av fólkinum matgerð við petroleum. Hetta er ein dyggur smeitur fyri fátaka mannin.

Hvør føroyingur minnst ikki, tá IMF'arnir komu til Føroya, tá kreppan herjaði upp á tað harðasta í 1992. International Monetary Fund, IMF, er ein stovnur, sum er settur til at hjálpa lóndum, sum eru um at fara á húsagang. Stovnurin hjálpir við kontantum lánum, men-lánini verða ikki givin uttan treytir. Landið, sum tekur láni, bindir seg til at reka ein fíggarpolitikk, sum fer landið aftur á fótur. Treytirnar hjá IMF eru vanliga sera harðar og tær føra við sær, at sitandi stjórn verður noyðd at fremja tiltøk, sum eru sera illa lýdd av fólkinum. Suharto hefur verið trekur at fara undir búskaparlig tiltøk, men nú er hann so hart kroystur, at

Nú Indonesia hefur jatta at fara undir endurreisingina av búskapinum hefur stjórinn í IMF, Camdessus, vinstrumegin, givið grønt ljós fyri milliárdastreyminum

hann hefur jattað at seta nýkur av teimum tiltøkum, IMF krevur, í verk. Pengastreymurin er sostatt byrjaður at streyma frá IMF til Indonesia.

40 mia. dollarar

Tað eru ikki smávegin upphæddir IMF fer at rinda Indonesia komandi mánaðarnar. Stjórnin fyri IMF, Michel Camdessus segði á tíðindafundi í Singapore fyrr í vikuni, at samlaða háttanin er uppá 40 milliárdir US dollarar. Hendan upphæddin verður mett er nóg stór til at búskapurin í Indo-

nesia kemur aftur á fótur. Pengarnir verða latinir yvir eitt skeið, so og so nógv millíárdir um mánaðin. IMF hefur sett sum treyt, at fyri hvønn mánað skulu nýkur mál verða nádd á tí búskaparliga ókinum. Verða hesi mál ikki nádd, ella skipar stjórinn hjá Suharto, forseta ikki fyri, at hesi mál verða nádd, so stöðgar jättanin.

IMF ikki valúmtókt

Prishækkarnir í Indonesia eru eitt beinleiðis úrslit av tí endurreisingarpolitikki, sum IMF hefur kravt fyri at jatta pening til Indonesia.

Í veru-leikanum er prisurin ikki hækkaður, men stjórinn hefur tikið stuðulin til bensin og petroleum burtur og tað merkir, at fólkid sjálvt skal rinda veru-liga prisin.

Í meðan halda studenta-kravgongurnar fram í Indonesia. BBC veit í dag at siga, at í gjár særdi herurin tveir studentar í eini mótmælingu í hovuðsstaðnum Ja-karta. Grannalóni hjá Indo-nesia hyggja við óttafullum eygum eftir gongdini í hesum stóra landi.

Sjó-rænarar tiknir

Kinesiska sjóverjan hefur tikið 12 indonesiskar sjórænarar, sum høvdu rænt eitt tangaskip. Skipið er tað 12.000 tons stóra „Petro Ranger“ og varð tikið tann 16. apríl á leiðini millum Malaysia og Vietnamesiska markið. Hetta rán hefur fingið nógv umrøðu í fjølmiðlunum í Fjareystri seinastu dagarnar. Manningin taldi 21 manns og teir hava tað allir gott.

Trupuleikin við sjórænarum er vaksandi aftur í Fjareystri. Malakka strætið norðanfyri Singapore, millum Malaysiku hálvoynna og stóru indonesisku oyyna Sumatra, hefur verið kent sum eitt gott stað hjá sjórænarum, men men hesi bæði londini hava seinastu ári hert eftirlitið og tí hefur einki verið at frætt úr Malakka strætunum. Verri hefur staðið til í Suður kinesiska havinum.

„Petro Rangers“ hevði ligið á redini í Singapore og var á veg norðureftir, tá skipið var tikið. BBC visti at siga, at sjórænararnir vóru professionellir. Teir høvdu allir útbúgving til at føra skip og til at ansa eftir maskinum. Tað fyrsta teir gera, tá teir eru komnir umboð er at málá nýtt navn á skipið. Teir hava fólkskipaskjól við og tað kann ganga drúgv tíð, áðrenn brotsverkið verður uppdagað.

Mannagongdin hjá sjórænarum, tá teir taka stórt tangaskip er, antin at teir fara í eina fremmanda havn við skipinum og selja oljuna har. Ella sigla teir skipið til eitt annað tangaskip, sum teir hava eftirlit við og umskipa oljuna í sjónum. Tað er sera torført at finna eitt skip, sum er rænt av sjórænarum, tí sum sagt navn og sereykenni eru fjald.

Sambært BBC, so verður roknað við, at skipað brotsmannað standa aftanfyri sjórænarum.

Kina hefur annars fingið ábreiðslur fyri ikki at fara nóg har fram móti sjórænarum. Herfyri tóku indonesiskir sjórænarar eitt skip. Teir vórðu tikni á kinesiskum sjóverjuni, men teir vóru leyslatnir stutt eftir uttan nakran dóm. Sjórænarar hava hildið til í Fjareystri so leingi menniskjan hefur siglt.

Skógareldar

Skógareldar herja framvegis í Indonesia og Malaysia. Serliga ring er tað á Kalimantan, fyrr Borneo. Enn brennir á einum stórum øki á Eystur Kali-mantan og hetta eru eldar sum ongantíð eru sløktir.

Í Singapore merkist eitt sindur til roykin, men enn hefur stöðan langt frá verið so álvarslig sum seinasta heyst. Onkran dagin hava fólk luktað royk. Men talið, sum matar roykin, er enn ikki komið uppum 80. Tað gerst ikki rættuliga támut fyrr enn talið kemur uppum 100 PSI.

je

Malaysia nær ikki málinum

Búskaparliga kreppan í Malaysia hefur órogv-að ætlanina um at gerast eitt framkomið land áðrenn ár 2020

JÚSTINUS LEIVSSON
EIDESGAARD

Singapore, Sosíalúrinn: Innan ár 2020 var ætlanin at Malaysia skuldi gerast eitt land, sum fíggarliga var á jøvnum føti við tær ríku idnaðarlondini í Europa og Norður Ameríku. Men hesar ætlanir verða seinkaðar nýkur ár orsakað av herviligu fíggarjarkreppuni, sum hefur rakt Asiu seinasta árið.

Forsætisráðharrin í Malaysia, Datuk Dr Mahathir, sigur við Straits Times í Singapore í gjár, at Malaysia hevði ein dreyum um at gerast eitt idnaðarland áðrenn áðrenn ár 2020, men teir eru ikki so visir longur.

Orsakað av tí fíggarligu óvissuni, sum hefur valdað í okkara heimsparti seinastu tíðina eru vit ikki rættuliga greiðir yvir hvat liggur fyri framan.

- Kreppan hefur órogv-að fíggarliga vøksturin í Malaysia, sum hefur gingið við strúkandi ferð seinastu mongu árin. Vit trúðu, at vøksturin fór at halda fram í óendaligar tíðir, segir for-

sætisráðharrin.

Fíggarligi vøksturin í Malaysia verður nú roknaður at vera um tvey prosent. Hetta er fyra ferðir minni enn vøksturin seinastu fimm árin og afturgongdin byrjaði í fjór.

Mahathir hevði í gjár ein fund við amerikanskir handils menn og hann segði, at nú vónaði hann, at tað ringasta var farið afturum. Hann roknaði við, at við nýggjum fløgum úr Malaysia og úr øðrum lóndum fór endur-reisingartíðin ikki at gerast so drúgv.

Serfrøðingur siga, at ordíni frá forsætisráðharranum boða ikki frá nýkurum nýggjum. Singapore hefur longu ásaðnað, at málið at náa sveis-iska standardin fyri einum vælferðarsamfelag, sum varð orðaður í 1984, verður seinkaður. Singapore í eini 3-4 ár. Málið var 1999, men øll eru samd um, at hetta málið verður ikki nátt.

Tað kann taka Malaysia eini fimm ár aftur at náa fíggarliga vøksturin upp á sjei prosent, sum var setningurin í seinastu fimm ára ætlanini hjá Malaysia, sigur Eddie Lee, ein fíggarfrøðingur í Malaysia.

Í 1991 boðaði forsætisráðharrin Dr. Mahathir frá ætlanini um at gera Malaysia til eitt framkomið idnaðarland innan ár 2020. Landið skuldi tað verða ment politiskt, fíggarliga, sosialt, andaliga og mentunarlaga. Kanska var málið ikki heilt burturvið, tí Ma-

aysia upplivdi árin frammanundan kreppuni ein tann størsta fíggarliga vøksturin, sum nakrantíð er sæddur.

Ongastaðni í Asia er so stórt byggivirksemi farið fram sum í Malaysia seinastu árin. Í hovuðsstaðnum Kuala Lumpur stendur í dag millum mongu háhúsini heimsins hægsta hús. Tað er næstan 500 metrar høgt. Hetta húsið skuldi vera eitt tekin um málið ár 2020.

Fíggariga kreppan hefur lagt sína slavnú hond yvir Malaysia. Malaysia er stórt land. Umframt Malayisku

hálvoynna við hovuðsstaðnum Kuala Lumpur, í vanligari talu KL, eru tveir stórir statir á norðursíðuni á stóru oyinni Kalimantan, ella Borneo, sum hon varð kallað fyrr.

Allastaðni merkja fólk til kreppuna. Gjaldoyra, Ringidurin, er vikið munandi seinastu tíðina og tá sleppst ikki undan inflatiónini. Meðan pengarnir fólk hava um hendir gerast minni í virði, so hækka prisirnir.

Sum nevnt, so hefur byggivirksemið verið sera stórt, men nógv av hesum er nú stöðgað á hálvum

gekki. So nógv arbeiði hefur verið í Malaysia, at arbeiðarar í stórum tali eru komnir eitt nú úr Indonesia at arbeiða. Nú ongir pengar eru at taka til, verða fremmandi arbeiðararnir teir fyrstu, sum verða koyrdir til hús. Í Indo-nesia eru stórir trupul-leikar frammanundan so fram-tíðin hjá hesum arbeiðarum er ikki bjørt.

Í Malaysia eru meginparturin av íbúgvunum muha-medanarar. Men burtursæð frá einstøkum statum, so eru malayar kendir fyri at verða friðarelskandi fólk.

Framtíðin er óviss hjá hesum fittu malayisku børnunum